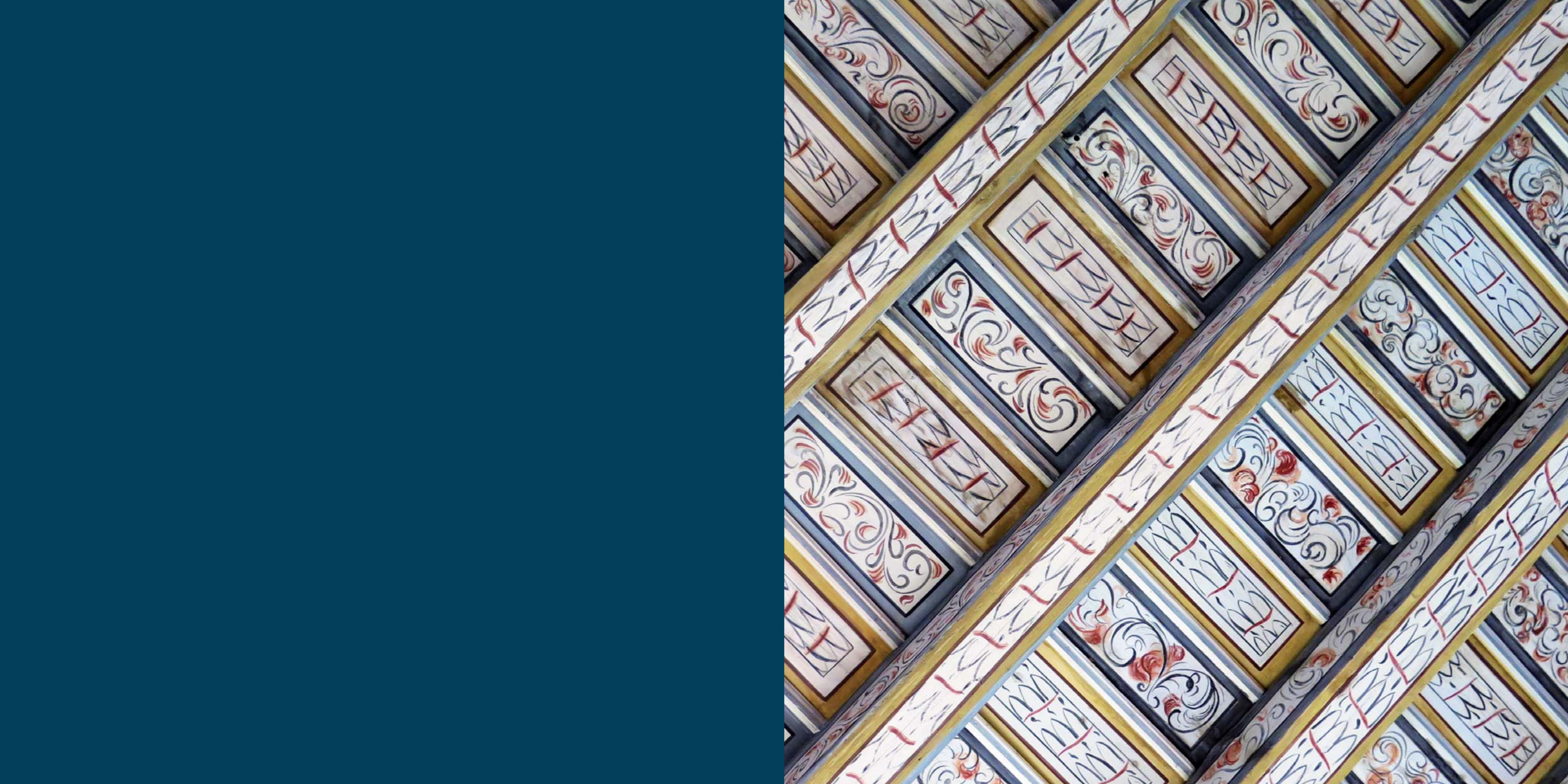

Patrimonium pro futuro

2018

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Patrimonium pro futuro **2018**

CENA NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU

Posláním ceny udělované od roku 2014 je upozornit nejen na pozitivní příklady v oblasti památkové péče, ale také na mnohdy strhující příběhy, které danou památku a její obnovu doprovázely a doprovázejí. Nejen získání ceny, ale už i sama nominace na její udělení potvrzuje těm, kteří realizovali nějaké bohulibé dílo, že se podařilo opravdu nadstandardně a že úsilí, čas i finance, jež do něj jeho iniciátoři vložili, se vyplatily.

Zároveň chceme povzbudit a podpořit vlastníky památek, laiky i odborníky k většímu zájmu o skutečně kvalitní a hodnotnou obnovu našeho kulturního dědictví. Očekávám, že právě díky

Ceně **PATRIMONIUM PRO FUTURO** se o zásluhách vlastníků, investorů nebo tvůrců těchto obecně prospěšných počínů dozví mnohem víc lidí, a že se tak uskutečněné projekty dočkají zaslouženého uznání a popularity.

Ing. arch. Naďa Goryczková, generální ředitelka
Národního památkového ústavu

s podtitulem Společenské ocenění příkladů dobré praxe vyzdvihuje pozitivní počiny a příběhy v oblasti památkové péče. Jejím cílem je zhodnotit, co se podařilo, a ocenit všechny, kteří se o to přičinili. Cena, kterou Národní památkový ústav vyhlašuje jako příspěvková organizace Ministerstva kultury pověřená oblastí záchrany a rozvíjení hodnot památkového fondu na území České republiky, vyzdvihne počiny realizované v roce 2017, navržené v některé z těchto čtyř kategorií:

OBNOVA PAMÁTKY, RESTAUROVÁNÍ: příkladné a zdařilé restaurování kulturní památky či její části – výtvarného díla, uměleckořemeslného díla

OBJEV, NÁLEZ ROKU: významný objev na památce, objev do té doby neznámého objektu, předmětu kulturní hodnoty, archeologický objev, autorské určení díla apod.

PREZENTACE HODNOT: výstava, nová instalace, publikace, mediální odborná prezentace

ZÁCHRANA PAMÁTKY: záchrana součásti kulturního dědictví na poslední chvíli nezištnou iniciativou, koupí, mobilizací dobrovolníků apod.

Za každý kraj mohli odborníci NPÚ, garantující památkovou péči v jednotlivých regionech, vybrat dva zástupce. O vítězích jednotlivých kategorií rozhodovala komise hodnotitelů sestavená z členů vědecké rady NPÚ, ICOMOS a dalších spolupracujících institucí, kteří na společném zasedání informace vyhodnotili a navrhli generální ředitelce vítěze. Veřejnost si hlasováním na webových stránkách NPÚ volí z nominovaných kandidátů svého favorita, jenž obdrží cenu **PAMÁTKY DĚKUJÍ**. Ocenění Patrimonium pro futuro je rovněž uděleno v kategorii **OSOBNOST PAMÁTKOVÉ PÉČE** a generální ředitelka navrhuje zvláštní ocenění za mimořádné počiny roku 2017.

Cena, udělovaná letos 3. října 2018 na SHZ Jindřichův Hradec, má podobu diplomu a pamětní plakety, vítězný počín zvolený hlasující veřejností získá diplom a plaketu z českého skla. Výherci jednotlivých kategorií obdrží kromě medaile roční předplatné odborného časopisu Zprávy památkové péče a roční rodinnou vstupenku na objekty ve správě Národního památkového ústavu.

„Cílem vyhlášení Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro je podpořit vlastníky kulturních památek a další, kteří se v péči o kulturní dědictví angažují. Rádi bychom tímto způsobem ocenili všechny, kteří vnímají památky a jejich kulturní potenciál jako nezpochybnitelnou hodnotu, uvědomují si význam kulturního dědictví pro naši identitu a prostředí života a přistupují zodpovědně k jeho zachování. Národní památkový ústav chce přitom i do budoucna vlastníky kulturních památek v jejich úsilí provázet, poskytovat jim odbornou a metodickou pomoc a podporovat přesvědčení, že investice do památek mají smysl. Věříme, že ocenění bude podnětem k hlubšímu zájmu veřejnosti o podstatu a principy památkové péče a inspirací pro další pozitivní kroky v této oblasti.“

Restaurování zámecké kaple v Navarově

Nominace: RNDr. Petr Turek a Radka Turková (vlastníci a investoři)

Obnova a restaurátorské práce v kostele sv. Vavřince v Chodově

Nominace: město Chodov, zastoupené Patrikem Pizingerem (starosta města Chodov) a Milošem Bělohávkem (městský historik)

Restaurování retabula bočního oltáře v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži

Nominace: MgA. Kateřina Čiháková Myšková (akad. sochařka a restaurátorka)

Restaurování sochy sv. Pavla v Rajhradě

Nominace: MgA. Zdeněk Kovářik (restaurátor)

Kompletní obnova Staré radnice v Havlíčkově Brodě

Nominace: město Havlíčkův Brod (vlastník, investor)
zastoupení Mgr. Janem Teclm, MBA (starostou) a Bc. Liborem Honzárkem (místostarostou)

Restaurování divadla v novohradském Novém zámku

Nominace: Mgr. Jiří Bláha a Jitka Musilová (restaurátoři)

Vlastník, investor: RNDr. Petr Turek, Radka Turková

Nominace: RNDr. Petr Turek a Radka Turková

O kompletní restaurování zámecké kaple navarovského zámku se zasloužili vlastníci, kteří celou akci financovali z vlastních prostředků. Bez nich a jejich nadšení by obnova kaple probíhala jen velmi těžko.

Kaple zámku v Navarově je tvořena lodí s vítězným obloukem a odděleným prostorem presbytáře. V původním řešení po polovině 17. století neobsahovala žádné barevné dekorace. V době vrcholného baroka byla na povrchy půlkruhové apsidy, konchy a vítězného oblouku nanášena malba s motivem Nanebevstoupení. Ústřední figurální motiv doplňuje iluzivní malba oltářní architektury a barevné ornamenty architektonických povrchů.

V letech 2015–2017 proběhl v interiéru kaple restaurátorský zásah, jehož cílem byla rehabilitace původní výzdoby – nástěnné malby, menzy a svatostánku. Re-

staurátorským pracím předcházela stabilizace maleb a omítkové vrstvy. Na základě restaurátorského průzkumu pak byla stanovena koncepce zásahu.

V lodi kaple bylo pod druhotnými vrstvami výmalby nalezeno zelené lemování oken, dveří a výklenků. Z kamenné štukované menzy datované rokem 1666 byly sejmuty druhotné vrstvy nátěrů, původní vrstva polychromie byla zafixována. Pod druhotnými vrstvami polychromie barokního svatostánku se objevilo mramorování v kombinaci se stříbrným a zlaceným dekorem. Původní polychromie byla zpevněna, proběhlo dotmelení a rekonstrukce polychromie, zlacení a stříbření.

Restaurátorským zásahem, který provedl restaurátor Tomáš Berger, byla kapli navracena podoba z období vrcholného baroka. Mimořádnou okolností je přitom skutečnost, že akci financovali sami vlastníci.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Liberci, za Liberecký kraj

Vlastník, investor: Město Chodov

Nominace: město Chodov, zastoupené Patrikem Pizingerem (starosta města Chodov) a Milošem Bělohávkem (městský historik)

Město Chodov se od roku 2006 věnuje obnově kostela sv. Vavřince, jedné z mála dochovaných zdejších historických staveb. Mimořádná je komplexnost přístupu, který kromě restaurátorských a obnovovacích prací provedených v souladu s principy památkové péče dokázal výrazně zvýšit zájem veřejnosti v celém regionu o místní historické dědictví.

Stavba vrcholně barokního kostela sv. Vavřince započala v letech 1725–1733, dokončena však byla teprve před polovinou 19. století. Po 2. světové válce a vysídlení původního německého obyvatelstva začal kostel rychle chátrat a na přelomu milénia byl ve velice zanedbaném stavu, zatékalo do něj a vnější omítky opadávaly i s kusy zdiva.

Jelikož nebylo v silách chodovské římsko-katolické farnosti zajistit potřebné finance na jeho generální opravu, byl v závěru roku 2005 převeden do majetku města Chodova, které v následujícím roce započalo s jeho obnovou. V roce 2017 bylo dokončeno několik rozsáhlejších projektů, které se týkaly významných součástí kostela – krypty a souboru maleb křížové cesty. Ze čtyř kostelních zvonů se dochoval pouze zvon Jan Vilém z roku 1658, ostatní byly za 1. světové války roztaveny pro vojenské účely. Díky veřejné sbírce mohl být nyní zvon obnoven.

Pravidelným informováním o postupu restaurátorských prací a prezentací práce archeologů a antropologů při práci v kryptě kostela vyvolalo město nebývalý zájem o kulturní památky regionu v obci, která byla prakticky celá zničena v důsledku nové panelové zástavby a kde došlo po vysídlení německých obyvatel k drastickému narušení historické paměti.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Lokti, za Karlovarský kraj

Vlastník, investor: Římskokatolická farnost Panny Marie Kroměříž,
zastoupená P. Mgr. Vítem Hlavícou

Nominace: MgrA. Kateřina Čiháková Myšková (akad. sochařka a restaurátorka)

V listopadu 2017 bylo dokončeno celkové restaurování oltáře Čtrnácti svatých pomocníků z kostela Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži. Jedná se o ojediněle dochovanou ukázkou dřevěného vyřezávaného díla barokního sochařství konce 17. a počátku 18. století – většina podobných děl byla na Moravě v průběhu následujících desetiletí nahrazena oltáři štukovými.

Dřevěné dekorativně řezané barokní retabulum bočního oltáře Čtrnácti svatých pomocníků je tvořeno mohutným plastickým rámem z páskového ornamentu, akantových listů a volutových konzol, které nesou čtrnáct polovičních figur světců a světic. Do středu nástavce je vsazen obraz Panny Marie Sněžné, uctívané společně se Čtrnácti svatými pomocníky jako ochránkyně proti moru. Oltářní nástavec tak zřejmě vznikl v období morové epidemie, která Moravu zasáhla v letech 1713–1715.

Obnova oltáře započala v roce 2013 restaurováním tří figur – sv. Erasma, sv. Eustacha a sv. Blažeje. V roce 2014 se restaurování dočkaly postavy sv. Víta, sv. Kateřiny a sv. Floriána. Následně se do centra pozornosti dostaly nosné konstrukce a podloží oltáře s ornamentální výzdobou, jejichž obnova byla vzhledem k finanční náročnosti rozložena do dvou let. Práce zakončilo restaurování zbylých osmi figur.

Restaurátorské práce provedla akademická sochařka a restaurátorka Kateřina Čiháková Myšková, která v letech 2013–2017 postupně očistila oltář od všech přemalů. Během procesu obnovy byla odhalena a restaurována nejstarší intaktně dochovaná vrstva polychromie. Po pěti letech restaurování se jedinečná památka koncem roku 2017 navrátila do kostela Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži.

Vlastník, investor: Benediktinské opatství Rajhrad

Nominace: restaurátor MgA. Zdeněk Kovářik

Koncem roku 2017 se do areálu kláštera v Rajhradě navrátila socha sv. Pavla. Komplexní restaurátorský zásah umožnil obnovu této vážně poškozené památky a představil restaurátorský proces záchrany uměleckého díla jako multidisciplinární obor v plné šíři.

Socha sv. Pavla od Jana Adama Nesmanna z roku 1761 byla původně společně s dalšími šesti jeho sochařskými díly osazena na architekturu mostu v Rajhradě. Později byly sochy přeneseny do areálu kláštera a umístěny do nik věží hlavního průčelí kostela. Od poloviny 19. století se nacházejí na zděných pilířích flankujících vnitřní bránu u klášterního nádvoří.

Socha sv. Pavla byla zásadně poškozena v důsledku pádu, a to včetně pilíře, na němž byla umístěna. Památka byla rozlámána na stovky fragmentů, část hmoty byla

zcela rozdrčena a jediným celistvějším blokem zůstalo torzo spodní části figury, dochované přibližně do výše pasu. Po průzkumu a identifikaci jednotlivých fragmentů bylo patrné, že k poškození sochy došlo v minulosti již minimálně dvakrát.

Na základě těchto zjištění stál restaurátor MgA. Zdeněk Kovářik před nelehkým úkolem stanovení koncepce vlastní obnovy. Po detailním studiu analogických autorských prací bylo možné přiblížit se autorskému rukopisu i původní podobě sochařského díla. Díky vytrvalému, až mravenčímu úsilí restaurátora, který úspěšně identifikoval větší počet fragmentů autentického materiálu, nedošlo k prostému nahrazení díla kopií. Veškeré postupy restaurátorské obnovy byly podrobně zdokumentovány a rozvedeny v příkladně zpracované restaurátorské dokumentaci.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Brně, za Jihomoravský kraj

Vlastník, investor: město Havlíčkův Brod

Nominace: město Havlíčkův Brod

V roce 2017 byla dokončena komplexní obnova Staré radnice v Havlíčkově Brodě, která zahrnovala náročnou stavební rekonstrukci i restaurátorské práce na štukové výzdobě a kamenných renesančních erbech. Jde o jednu z nejvýznamnějších realizací uplynulého roku v kraji Vysočina, během níž došlo k zásadnímu objevu manýristického prvku slunce v průčelí dominantní fasády.

Pozdně renesanční budova Staré radnice představuje jednu z nejhodnotnějších památek v Havlíčkově Brodě. Původní soubor domů byl na konci 15. století přestavěn na rychtu, výraznější přestavbou prošel po požáru v roce 1662 a 1834. V 80. letech 20. století došlo k radikálním změnám dispozice, které nerespektovaly historickou podstatu objektu.

Generální rekonstrukce domu začala již v roce 2012 obnovou původních pivovarských sklepů. V roce 2016 byla dokončena rehabilitace interiéru a restaurování cenné

štukové výzdoby hlavního sálu v patře a nástěnných maleb. V přízemí byl obnoven původní průjezd. V tzv. malém salonku odhalily průzkumy dekorativní malby, které byly restaurovány v duchu klasicismu. Nevyužívaný a zanedbaný dvůr prošel architektonicky pojatou úpravou.

V roce 2017 proběhla oprava fasády hlavního průčelí včetně restaurování historických erbů a především nalezeného fragmentu manýristického slunce v průčelí. Zároveň byla provedena náročná obnova poškozeného historického krovu.

Budova Staré radnice opět důstojně reprezentuje město Havlíčkův Brod. Zásahy byly provedeny citlivě s maximálním fixováním stávajících historických konstrukcí. Vyčištěním dispozic od nevhodných vestaveb se podařilo v plném rozsahu prezentovat původní skladbu domu, včetně obnovení plného průjezdu v přízemí.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Telči, za Kraj Vysočina

Vlastník, investor: Akademie věd České Republiky, Mikrobiologický ústav AV ČR, v.v.i., Praha;
Centrum nanobiologie a strukturní biologie MBÚ AV ČR, v.v.i.
v Nových Hradech

Nominace: restaurátoři Mgr. Jiří Bláha a Jitka Musilová

Nový zámek v Nových Hradech je díky pochopení majitele postupně opravován s maximálním respektem k jeho historickým hodnotám a významu. V roce 2017 se zde podařilo restaurovat a rekonstruovat jedno z mála dochovaných zámeckých divadel na jihu Čech, a to včetně rehabilitace jeho původní funkce.

Nový zámek v jihočeských Nových Hradech nechal zbudovat hrabě Johann Nepomuk Buquoy v letech 1801–1806. Během podzimních pobytů panstva plnilo důležitou společenskou funkci empírové zámecké divadlo, které bylo zřízeno v roce 1822. Současnou podobu získalo v letech 1849–1855, kdy bylo vybaveno dekoracemi i rekvizitami. Obdélný divadelní sál o rozměrech 8,5 × 18,75 m pojal až 320 diváků. Jevišťe rámuje bílý portál zdobený zlaceným dekorem. Nad jevištěm se nacházelo vysoké provaziště, do něhož byly dekorace vytahovány bez skládání nebo rolování a které zabírá celou výšku druhého patra.

Na konci 2. světové války byl zámek vyrabován a po roce 1948 zde byly ubytovány děti, které opustily Řecko v důsledku tamní občanské války. Divadlo v této době sloužilo coby kinosál, stěny byly opatřeny šedivým nátěrem a větší část vybavení byla ztracena.

V současnosti objekt slouží jako konferenční a výzkumné centrum Mikrobiologického ústavu. Zámek je postupně opravován s maximálním respektem k jeho historickým hodnotám. Obnova zámeckého divadla byla podložena archivním výzkumem, restaurátorskými průzkumy a srovnávacím studiem. Výjimečně zdařílá práce restaurátorů s výsledky vlastního archivního průzkumu a využití ikonografických pramenů umožnily rekonstruovat divadlo včetně technologie, vybavení, opony a kulis.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Českých Budějovicích, za Jihočeský kraj

Objev barokních povrchových úprav oltářů v Zátoni

Nominace: MgA. David Blahout, Ph.D. (restaurátor) a Sdružení Förderkreis Kirche St. Johannes Enthauptung Ottau e. V., zastoupené předsedou Christophem Anderlem a zakladatelem Franzem Kopaním

Nález raně gotických povrchových úprav v kostele sv. Petra a Pavla v Jaktáři

Nominace: MgA. Romana Balcarová (restaurátorka malby)
a MgA. Jakub Gajda, Ph.D. (restaurátor kamene)

Nález a restaurování renesanční výmalby v měšťanském domě v Plzni

Nominace: Zdeňka a Květoslav Balounovi (vlastníci, investoři)

Archeologický průzkum lokality Nesvětice

Nominace: Archeologický ústav Akademie věd ČR, Praha, v. v. i.,
zastoupený Mgr. Petrem Čechem (vedoucí průzkumu)

Objev obrazů z legendy sv. Isidora v kapli sv. Isidora v Křenově

Nominace: MgA. Hana Čobanová a akad. malíř Josef Čoban (restaurátoři)
a umělecký truhlář Jakub Kučera

Objev Valentinské brány a hradby středověkého opevnění v domě Na Kocandě

Nominace: oddělení archeologických sbírek Muzea hlavního města Prahy,
zastoupené Mgr. Petrem Starcem (vedoucím záchranného archeologického výzkumu;
další členové: RNDr. Jan Zavřel, Ing. Tomáš Kyncl, Ph.D., Mgr. Miroslav Kovář, Ph.D., Ing. Jiří Vidman)

Vlastník, investor:

Římskokatolická farnost Zátouň,
zastoupená Prel. Mgr. Václavem Píchou, J.C.D.

Nominace:

restaurátor MgA. David Blahout, Ph.D., a Sdružení Förderkreis Kirche
St. Johannes Enthauptung Ottau e. V., zastoupené předsedou Christophem
Anderlem a zakladatelem Franzem Kopanim

Během restaurování barokních oltářů z kostela sv. Jana Křtitele v Zátóni došlo k objevu barokních povrchových úprav, které se dochovaly na všech významných součástech mobiliáře. Za příkladnou lze označit mezinárodní spolupráci, která umožnila provést náročné restaurování těchto památek.

Tři barokní oltáře v interiéru kostela – hlavní zasvěcený sv. Janu Křtiteli, boční sv. Simeonovi a Navštívení Panny Marie – se postupně restaurovaly v letech 2014–2017. Po poslední úpravě v roce 1928 byl kostelní mobiliář pokryt novodobým olejovým hnědočerným mramorováním a ornamentální řezby byly druhotně opatřeny pokovením. Před obnovou byly oltáře v povážlivém stavu, dřevní hmota byla napadena dřevokazným hmyzem a některé součásti byly rozkradené.

Nejdříve byl na všech prvcích mobiliáře proveden restaurátorský průzkum, který se stal vodítkem pro celkovou koncepci restaurování. Na každém z oltářů se podařilo objevit výtvarně živé a temperou malované hnědočervené mramorování z první poloviny 18. století. Průzkumové a restaurátorské práce provedl MgA. David Blahout, Ph.D., významnou finanční účast zajistili zátoňští rodáci žijící v Německu.

Nález barokních povrchových úprav na mobiliáři v kostele sv. Jana Křtitele v Zátóni je unikátní především mírou jejich zachování, ale i uměleckořemeslnou kvalitou, přesahující rámec regionu. Restaurátorský zásah proběhl na základě citlivého doplnění reverzibilních retuší. Interpretační rovina zásahu představovala náročný úkol, v jehož průběhu byl postupně upřesňován celkový pohled na prezentaci daných památek. Výsledkem je radikální vizuální proměna interiéru kostela.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Českých Budějovicích, za Jihočeský kraj

Vlastník, investor: Římskokatolická farnost Opava-Jaktař,
zastoupená P. Mgr. Miroslavem Horňákem

Nominace: MgA. Romana Balcarová (restaurátorka malby),
MgA. Jakub Gajda, Ph.D. (restaurátor kamene)

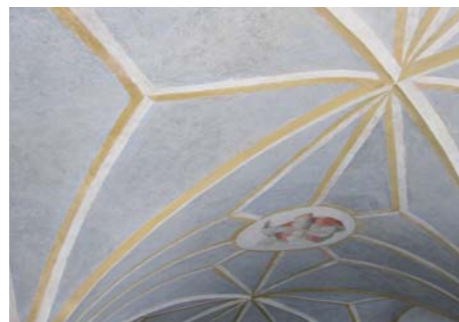
Restaurování gotických architektonických prvků v kostele sv. Petra a Pavla v Jaktaři přineslo řadu významných zjištění. Na jejich základě lze kostel přiřadit k nejranějším svědectvím raně gotické proměny venkovské sakrální architektury nejen v Čechách a na Moravě, ale i v okolních středoevropských zemích.

Kostel sv. Petra a Pavla je jednolodní sakrální stavba s polygonálně ukončeným presbytářem a věží na západní straně. Přes barokní a klasicistní úpravy zůstalo zachováno raně gotické jádro s cennými stavebními detaily. Dispozice kostela patří mezi venkovskými jednolodními kostely v českých zemích k velmi raným a zároveň neobvykle pokročilým. Stavbu lze jednoznačně charakterizovat jako raně gotickou.

Kostel byl již od počátku vybaven sakristií, jež patří k vůbec nejstarším příkladům užití tohoto funkčního prostoru před polovinou 13. století v okruhu venkovských kostelů. Ke zvláštnostem jaktařské sakristie náleží cihlová žebra, která se řadí k nejstarším příkladům svého druhu v českých zemích.

Restaurátorský zásah v interiéru kostela se zaměřil na klenbu v interiéru kaple sv. Anny, sedile v jižní obvodové zdi presbytáře a portál spojující presbytář se sakristií. Restaurátorský zásah navrátil stavebním prvkům původní středověkou podobu. Zjištění vyplývající z restaurátorského průzkumu potvrdila datování nejstarší dochované fáze kostela do 2. čtvrtiny 13. století a přinesla nové informace o historii a významu této mimořádné památky.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Ostravě, za Moravskoslezský kraj

Vlastník, investor: MUDr. Zdeňka Balounová, MUDr. Květoslav Baloun

Nominace: MUDr. Zdeňka Balounová, MUDr. Květoslav Baloun

Během obnovy domu čp. 6 na náměstí Republiky v Plzni se podařilo odkrýt zcela unikátní nález renesanční výmalby, spojované se zdejší činností italských architektů. Restaurování výmalby bylo provedeno vzorovým způsobem a nález je veřejnosti prezentován v rámci prodejny, která byla v obnoveném prostoru zřízena.

Měšťanský dům čp. 6 je v jádru renesanční stavba připisovaná okruhu italských stavitelů. Nejstarší písemné zmínky o domě pocházejí z roku 1578, kdy jej směnou získal bohatý kupec a purkmistr Matouš Hauf. Po jeho smrti objekt zdědila manželka Anna, významná donátorka církevních staveb. V závěru 18. století prošel dům rokokovou úpravou, následovaly také úpravy klasicistní.

V roce 1952 došlo k úpravě místnosti v přízemí v nároží domu na venkovní průchod do Rooseveltovy ulice. Současní vlastníci se rozhodli v rámci postupné celkové

obnovy prostor opět včlenit do objektu. Během souvisejících stavebních úprav zde počátkem roku 2017 došlo k překvapivému objevu části historické výmalby. Následoval rozšířený restaurátorský průzkum, který provedl ak. malíř, sochař a restaurátor Jaroslav Šindelář. Ukázalo se, že jde o naprosto ojedinělý nález renesanční iluzivně malované hvězdicové klenby, napodobující gotické žebroví.

Nástěnná malba freskového typu byla vytvořena v období mezi lety 1570 a 1590, v písemných pramenech však není vůbec zmiňována. Její autorství je připisováno italskému architektovi Giovannimu de Statia. Odkrytá renesanční výmalba byla následně v únoru roku 2018 restaurována ak. malířem Jiřím Ratajem a zájemci si ji mohou prohlédnout při návštěvě obchodu, který se v obnoveném prostoru nachází.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Plzni, za Plzeňský kraj

Vlastník, investor: Severočeské doly a. s.

Nominován je: Archeologický ústav Akademie věd ČR, Praha, v. v. i., zastoupený Mgr. Petrem Čechem (vedoucí průzkumu)

Archeologické výzkumy lokality Nesvětice přiblížily dvě odlišné etapy vývoje jedné polykulturní lokality – období raného středověku a 2. světové války. V obou případech jde o jedinečné akce, výjimečné v rámci České republiky, ale i evropského prostoru.

Od roku 2012 probíhá na ploše přibližně 6 km² projekt Strategický průzkum předpolí Lomu Bílina. O existenci zdejšího pohřebiště a kostela se vědělo již dříve, avšak detekovaný rozsah středověkého pohřebiště, kde se celkový počet hrobů odhaduje až na dva tisíce, je mimořádný. Díky novým nálezům, zejména typicky slovanským šperkům a mincím, je zřejmé, že pohřebiště bylo používáno od 11. století do 13. století. Zdá se tedy, že šlo o jakési centrální pohřebiště, kam pohřbívali své mrtvé obyvatelé všech okolních sídlišť v průběhu tří století. V raně středověkých Čechách jde o zcela výjimečný jev.

Několik set metrů od pohřebiště byl prováděn archeologický výzkum postavení německého protiletadlového dělostřelectva z období 2. světové války. Zjištěna zde byla dvě postavení. V letech 1939 až 1942 postavili Němci v Žaluží u Mostu továrnu na výrobu syntetických pohonných hmot, proti spojeneckým náletům pak okolo závodu vybudovali perimetr mohutné protiletadlové obrany.

Obě archeologické akce jsou jedinečné – raně středověké pohřebiště je mimořádné množstvím zkoumaných pohřbů, které v České republice nemá obdoby. V druhém případě jde o dosud nejrozsáhlejší výzkum archeologie 2. světové války nejen v České republice, ale i v rámci Evropy.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Ústí nad Labem, za Ústecký kraj

Vlastník, investor: Obec Křenov, zastoupená starostou Jaroslavem Šteflem

Nominace: MgA. Hana Čobanová a akad. mal. Josef Čoban (restaurátoři)

Kaple sv. Isidora v Křenově prošla v letech 2004–2017 generální obnovou, jejímž završením se stalo restaurování interiérového vybavení. V jeho průběhu se podařilo určit námět tři obrazů, které se přes havarijný stav dochovaly překvapivě dobře.

Hřbitovní kaple sv. Isidora založená roku 1707 je významná centrální raně barokní stavba stojící v obci Křenov na českomoravském pomezí. Interiér je zdoben figurálními nástěnnými malbami a štukovými postavami světců a andělků s ústřední sochou sv. Isidora ve výklenku hlavního oltáře. Výzdoba kaple se kvůli poškození střechy a následnému zatékání nacházela v havarijním stavu.

Roku 2004 obec Křenov získala od farnosti kapli do svého vlastnictví a zahájila její renovaci. Restaurování

vnitřního vybavení se ujal Josef Čoban spolu s dcerou Hanou. Restaurátorské práce byly náročné, musely být sanovány rozbujelé plísně a uvolněné vrstvy povrchových úprav se opakovaně upevňovaly. Restaurován byl hlavní oltář se sochou Boha Otce, průčelí kruchty, dveře do sakristie, lavice i čtyři cechovní postavníky a lucerny. Podařilo se nalézt některé ztracené artefakty, jiné byly podle historických fotografií znovu zhotoveny.

Na průčelí kruchty se nacházejí tři obrazy malované na plátně, o nichž se donedávna nevědělo, jaký výjev zobrazují. Teprve po odstranění silně zakalených laků a kontaminace plísněmi se objevily překvapivě velice dobře dochované malby. Díky pátrání Hany Čobanové víme, že zobrazují deset scén ze života sv. Isidora Madridského, odpovídajících kapitolám světcova životopisu z roku 1673.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Pardubicích, za Pardubický kraj

Vlastník, investor: STARS INVEST, spol. s r.o., Praha

Nominace: oddělení archeologických sbírek Muzea hlavního města Prahy, zastoupené Mgr. Petrem Starcem (vedoucím záchranného archeologického výzkumu; další členové: RNDr. Jan Zavřel, Ing. Tomáš Kyncl, Ph.D., Mgr. Miroslav Kovář, Ph.D., Ing. Jiří Vidman)

V souvislosti s rekonstrukcí domu Na Kocandě se podařilo odkrýt pozůstatky hradebních zdí a brány z poloviny 13. století. Jedinečný objev přináší nové informace o podobě staroměstského opevnění. Vyzdvihnout je třeba i vynikající zdokumentování nálezu, který bude při výjimečných příležitostech prezentován veřejnosti.

Od počátku roku 2016 provádělo archeologické oddělení Muzea hlavního města Prahy záchranný archeologický výzkum v činžovním domě v Křižovnické ulici čp. 71 zvaném Na Kocandě, který se po mnoha letech chátrání dočkal kompletní rekonstrukce. Poté, co byl ve sklepích domu vymezen očekávaný průběh hradby Starého Města pražského z poloviny 13. století, byla v roce 2016 odkrýta linie hradby v celkové délce cca 26,5 m.

V roce 2017 byla v severní části sklepení domu objevena brána. Podařilo se tak lokalizovat průchod hradbou, který se nacházel v těsném sousedství dnešní Kaprovy ulice a jímž vedla cesta k frekventovanému brodu na Klárov. Brána byla dosud známa jen z písemných pramenů jako brána sv. Valentina. Identifikovány byly dvě její stavební etapy. V první šlo patrně o prostý uzavíratelný průchod, v mladší fázi se jednalo o bránu s pískovcovým portálem, která vznikla ve zvýšené poloze a byla mírně posunuta k jihu.

Hradební zdi a brána byly za příkladné mezioborové spolupráce specialistů, pod vedením archeologa Mgr. Petra Starce, důkladně zdokumentovány. Valentinská brána je unikátním archeologickým nálezem. Poprvé při výzkumech staroměstského opevnění se takto podařilo odkrýt celý půdorys brány i významnou část jejího zdiva.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Praze, za hl. m. Praha

Prohlídková trasa Pod střechami chebských domů – cesta napříč staletími

Nominace: město Cheb a Nadační fond Historický Cheb,
zastoupení PhDr. Marcelou Brabačovou (předsedkyně a tajemnice správní rady Nadačního fondu)

Nález a prezentace bronzové situly z pozdní doby bronzové z Kladiny

Nominace: Archeologické oddělení Východočeského muzea v Pardubicích,
zastoupené Mgr. Tomášem Zavoralem, DiS. (vedoucí oddělení)

Prezentace obnovených prostor zámku v Boru u Tachova

Nominace: město Bor, zastoupené Bc. Janou Šperkovou (místostarostka)

Vlastník, investor: Město Cheb; Nadační fond Historický Cheb

Nominace: město Cheb a Nadační fond Historický Cheb,
zastoupeny PhDr. Marcelou Brabačovou (vedoucí oddělení kultury
a cestovního ruchu a předsedkyně a tajemnice správní rady Nadačního fondu)

Díky iniciativě města Cheb a Národního památkového ústavu probíhá od roku 2015 na měšťanských domech v centru Chebu systematický průzkum a dokumentace historických krovů. V květnu roku 2017 byla otevřena unikátní prohlídková trasa, díky níž se mohou návštěvníci s výsledky průzkumu seznámit.

Dosud se na 90 domech podařilo zdokumentovat přes 130 krovových konstrukcí. Nejstarší pocházejí již z poslední čtvrtiny 14. století. Přestože se zde možnost zachování většího množství historických krovů předpokládala, zjištěné poznatky předčily všechna očekávání. V tuto chvíli je zdokumentováno 15 středověkých krovů do roku 1550, dva renesanční krov, 25 barokních krovů z období 1600–1800 a 90 krovů z období 19. a 20. století.

Mnohé z těchto konstrukcí představují vůbec nejstarší zástupce daných typů na území České republiky, jindy se jedná o výjimečná tesařská díla z hlediska řemeslného provedení či rozměrů. Největší z nich dosahují rozpětí skoro 20 metrů a zhruba stejné výšky rozdělené až do pěti úrovní.

Jednotlivé krov, které jsou součástí trasy, návštěvníkům zprostředkovávají průřez všemi výše jmenovanými časovými a typologickými etapami vývoje krovových konstrukcí. V současné době jde o nejrozsáhlejší soubor historických krovů zpřístupněný veřejnosti v ČR.

Prohlídková trasa byla vytvořena díky kvalitní a operativní spolupráci města Chebu, které umožnilo prvotní poznání hodnoty chebských krovů a následně zajistilo jejich úpravu pro prohlídkovou trasu. O propagaci a popularizaci hodnot krovů se následně zasloužil Nadační fond Historický Cheb.

Vlastník, investor: Východočeské muzeum v Pardubicích, zřizovatelem organizace je Pardubický kraj

Nominace: Archeologické oddělení Východočeského muzea v Pardubicích, zastoupené Mgr. Tomášem Zavoralem (vedoucí oddělení)

Situla z Kladiny ve východních Čechách je unikátním nálezem, který v českých muzejních sbírkách postrádá paralely. Díky odbornému zdokumentování nálezového kontextu navíc zůstaly zachovány cenné informace o památce, kterou mohou spatřit návštěvníci Východočeského muzea.

Bronzovou situlu lze datovat na sklonek mladší doby bronzové až počátek pozdní doby bronzové, tedy na konec 11. a 10. století př. Kr. Nádoba o maximálním průměru 60 cm je částečně poškozena, dno je odděleno od spodní části výdutě. Ústřední výzdobu tvoří tepané kotouče a čtveřice vodních ptáků (patrně labutí) v heraldickém postavení. Zpracování je velmi detailní, u vodních ptáků jsou patrné zobáky či nožky. Výjevy lze interpretovat jako znázornění „slunečních bářek“.

Situla je prvním nálezem svého druhu v oblasti České republiky, což poukazuje na význam regionu na sklonku mladší a počátku pozdní doby bronzové. Zároveň je cenným příspěvkem k problematice výzkumu bronzových depotů, které jsou významným fenoménem daného období. Jejich účel a důvod ukládání však doposud nebyl spolehlivě vysvětlen. Obzvláště cenná pak je skutečnost, že nádoba byla odborně vyzvednuta archeology, tudíž nedošlo ke ztrátě informace o kontextu. Nález tak můžeme interpretovat jako záměrně uložené monodepozitum.

Díky zdařile zvolené strategii mediální prezentace ze strany zaměstnanců muzea působí tento příklad osvětově na široké vrstvy veřejnosti. Situla se stane součástí archeologické expozice Proti proudu času – Pardubicko v pravěku a raném středověku, která ve Východočeském muzeu vznikla v roce 2015.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Pardubicích, za Pardubický kraj

Vlastník, investor: Město Bor

Nominace: město Bor, zastoupené Bc. Janou Šperkovou (místostarostka)

Město Bor se dlouhodobě věnuje záchraně zdejšího zámeckého areálu i jeho prezentaci široké veřejnosti. Původně zchátralému objektu se tak navrácí důstojná podoba a místo se stává dějištěm rozmanitých kulturních akcí.

Zámek v Boru vznikl v první třetině 19. století rozsáhlou romantickou přestavbou původního gotického hradu. Jedná se o dvoupatrovou budovu na půdorysu písmene L s věží na východní straně. Značnými úpravami prošel zámek v 2. polovině 20. století v souvislosti s využitím objektu pro potřeby učiliště. Přesto si však uchoval původní slohový architektonický výraz exteriéru, dispoziční uspořádání jednotlivých prostor a v interiérech pak řadu původních prvků umělecké a uměleckořemeslné povahy. Na někdejší výstavnost objektu upomínají nástěnné malby z období přestavby v 19. století, zacho-

vána je ale i mnohem starší vrstva stavby dokládající stavební úpravy na počátku 16. století.

Město Bor se dlouhodobě věnuje záchraně původně značně devastovaného areálu zámku a jeho prezentaci. Mimořádnou pozornost zasluhuje vrstevnatost těchto aktivit, které přihlížejí k nejvýznamnějším etapám stavebně historického vývoje objektu, s důrazem na romantickou přestavbu v 19. století.

Záchrana zámku v Boru představuje vzorově prováděnou památkovou obnovu a restaurování historických interiérů, která klade důraz na zachování původních uměleckých, uměleckořemeslných a řemeslných prvků. Hodnotu provedených prací umocňuje skutečnost, že město Bor od prvopočátku využívá postupně obnovované interiéry pro pořádání rozmanitých kulturních akcí.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Plzni, za Plzeňský kraj

Záchrana renesančního domu Lucerna v Příboře

Nominace: majitelé objektu Rudolf, Robin a Dominik Korčákovi

Záchrana dřevěného mostu přes řeku Jizeru v Bystré nad Jizerou

Nominace: Krajský úřad Libereckého kraje, zastoupený PhDr. Mgr. René Brožem, (vedoucí odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu)

Záchrana ocelového příhradového mostu v Kuksu

Nominace: obec Kuks, zastoupená starostou Jiřím Beranem, Ing. Jan Chaloupský, autor projektu obnovy mostu, a Ing. arch. Libor Sommer, za architektonickou část

Záchrana renesanční tvrze Kobylků z Kobylího v Podolí

Nominace: Ing. Pavel David (vlastník, investor)

Záchrana zámku Nový Hrad v Jimlíně

Nominace: Ústecký kraj zastoupený Oldřichem Bubeníčkem (hejtman)

Záchrana zámeckého areálu v Třebešicích

Nominace: Ing. Eliška Valdová a Ing. Igor Valda (vlastníci a investoři)

Vlastník, investor: Rudolf, Robin a Dominik Korčákoví

Nominace: Rudolf, Robin a Dominik Korčákoví

Řadový měšťanský dům čp. 38 se nachází na území městské památkové rezervace Příbor. Památkově chráněný objekt byl delší dobu nevyužíván, jeho genius loci však natolik zaujal pana Rudolfa Korčáka s rodinou, že neudržovanou památku koupili a započali s její celkovou rekonstrukcí.

První písemná zmínka o domě pochází z roku 1570. Základní rekonstrukce se uskutečnila v 60. letech 19. století, kdy byl dům rozšířen o prostor soutky (úzké uličky) mezi domovními bloky a nově zastřešen. Tuto adaptaci zřejmě vyprojektoval tehdejší městský stavitel Kašpar Karlseder. Dílčí stavební úpravy proběhly na konci 19. i během 20. století.

Korčákoví věnovali obnově domu značné úsilí a během stavebních prací se podařilo zjistit řadu zajímavých informací o historii objektu. Původně zamýšlené stavební práce se týkaly především sanace dochovaných dřevěných konstrukcí zahrnujících trémové záklopy stropy a krov vaznicové soustavy. Na základě historických fotografií se podařilo rehabilitovat parter uličního průčelí domu, kde byl znovu umístěn nově zhotovený skříňový výkladec a provedena kopie dvoukřídlových historizujících dveří.

Měšťanský dům čp. 38 představuje památku mimořádného významu, kterou se podařilo zachovat v celém rozsahu včetně stavebních konstrukcí – klenebního systému, trémových záklopy stropů, valounkové dlažby, pískovcových portálů, dveřních a okenních výplní či vaznicového krovu – a restaurované interiérové výmalby.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Ostravě, za Moravskoslezský kraj

Vlastník, investor: Obec Bystrá nad Jizerou, Krajský úřad Libereckého kraje

Nominace: Krajský úřad Libereckého kraje, zastoupený PhDr. Mgr. René Brožem, vedoucím odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu

Dřevěný most přes řeku Jizeru je unikátní a autenticky dochovanou technickou památkou. Přesto se nacházel ve vážném stavu a jeho záchrana se dlouho jevila jako nemožná. Díky spolupráci obce s Libereckým krajem a důmyslnému řešení obnovy se však památku podařilo zachránit.

Hlavní těleso mostu je řešeno jako celodřevěná stavba. Podlaha mostu je provedena z volně ložených dřevěných hranolů. Pětiboký mostní pilíř v říčním korytě je vystavěn z pískovcových kvádrů. Základním prvkem nosné konstrukce je dvojice tesařsky částečně opracovaných kmenů, která až do roku 1920 vynášela nekrytou mostovku. Po roce 1920 byla celá konstrukce zastřešena.

Most byl bez omezení používán jako dopravní spojka mezi silnicí č. 292 a obcí Bystrá nad Jizerou. Kvůli vý-

stavbě tzv. Pojizerské silnice společně s povětrnostními vlivy však most chátral a v roce 2013 musel být zcela uzavřen. Pro obec Bystrá se tím značně zkomplikovala dopravní dostupnost, nemohla však opatřit potřebné finance. Naděje svitla až v okamžiku, kdy se do věci jako garant vložil Liberecký kraj.

Spásný nápad Ing. Svobody, mostního specialisty ze sousední vsi, přinesl podstatné zjednodušení oprav tím, že most byl vcelku přesunut mohutným jeřábem na suché místo mimo koryto řeky. Liberecký kraj finančně podpořil rekonstrukci a nabídl obci, že most převezme později do svého vlastnictví.

V současnosti most opět slouží veřejnosti, a to nejen jako pozoruhodný doklad technické dovednosti našich předků, ale i jako důležitá komunikační spojka pro obec Bystrá nad Jizerou.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Liberci, za Liberecký kraj

Vlastník, investor: Obec Kuks

Nominace: obec Kuks, zastoupená starostou Jiřím Beranem, Ing. Jan Chaloupský, autor projektu obnovy mostu, Ing. arch. Libor Sommer, za architektonickou část

Ocelové příhradové mosty jsou nezřídka v havarijním stavu a hrozí jim zánik. Zdařilá obnova mostu v Kuksu ukázala, že oprava tohoto druhu památek je možná i za použití tradičních stavebních postupů a stavby mohou nadále sloužit svému původnímu účelu.

V Kuksu mezi obcí a areálem hospitálu převádí místní komunikaci přes řeku Labe jeden z nejstarších ocelových příhradových nýtovaných mostů na našem území. Jednotlivé ocelové prvky jsou konstrukčně spojeny dnes již běžně neužívanou kovářskou technikou – nýtováním. Ocelový most sloužil běžné dopravě až do 90. let 20. století.

Klíčové bylo rozhodnutí obce Kuks přihlásit se k vlastnictví mostu. Následně přišel Ing. Jan Chaloupský s řešením, jež most uzpůsobovalo i pro přejezd vozidla

hasičského záchranného sboru. Do konstrukce mostu byly vloženy dva Vierendelovy nosníky, pro snížení zatížení byla odstraněna ocelobetonová mostovka. Novou mostovku tvoří dubové hraněné trámy. Zkorodované prvky byly vyměněny, spoje jsou opět nýtové. Architektonické části projektu obnovy se zhostil Ing. arch. Libor Sommer. Na závěr most dostal tmavě červený nátěr odpovídající zjištěné předpokládané barevnosti z doby výstavby.

Díky pozitivnímu přístupu všech zainteresovaných stran, dobře vyprojektované a provedené obnově byla zachráněna raritní mostní konstrukce, která bude dál sloužit lidem, prokazovat um a estetické cítění druhé poloviny 19. století i překvapivě pozitivní soulad průmyslově vyrobené ocelové konstrukce s barokním prostředím bývalého lázeňského areálu v Kuksu.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Josefově, za Královéhradecký kraj

Vlastník, investor: Ing. Pavel David

Nominace: Ing. Pavel David

Tvrz Kobyلكů z Kobylického v Podolí představuje pozoruhodně dochovaný příklad panského síla drobné šlechty z druhé poloviny 16. století. V roce 2017 byla dokončena dlouholetá obnova, která stavbě citlivě navrátila autentickou podobu a umožnila záchranu všech památkových hodnot tvrze.

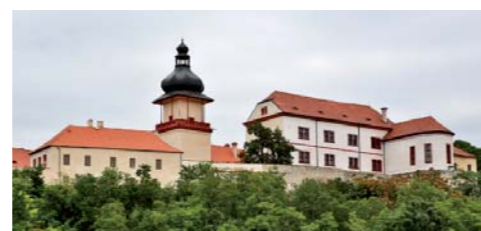
Budova je situována v jihovýchodní části návsi obce Podolí. Renesanční stavba z roku 1551 prošla v 18. a 19. století řadou druhotných úprav, které však nezastřely původní architektonický ráz objektu. Po konfiskaci roku 1948 se objektu nedostávalo potřebné údržby a postupně chátral, až byl vydán demoliční výměr.

Zlom nastal v roce 2003, kdy památku získal stávající soukromý majitel, který zahájil její památkovou obnovu. Úpravy měly objekt uzpůsobit k bydlení a reprezentaci

a zároveň vytvořit prostor pro stravování a ubytování komorního rázu. Velkou výhodou bylo zařazení akce obnovy do programu Záchran architektického dědictví, na část prací přispěl i Olomoucký kraj.

Obnova započala v roce 2004–2005 opravou střechy a počátečním statickým zabezpečením. Zcela nefunkční krov byl nahrazen odpovídající kopií a střecha byla nově pokryta břidlicovou krytinou. V letech 2006–2007 se pokračovalo konzervací fasády a restaurováním renesančních omítek, sgrafit a kamenných ostění. Zajištěním zbytků vnitřních omítek s jejich doplněním a ošetřením byla v roce 2011 zahájena oprava interiéru stavby. Následovala rekonstrukce podlah s položením cihelné dlažby a dřevěných palubek. Formou restaurování proběhlo ošetření velké centrální fresky s aliančními erby Kobyلكů v tzv. Veselém pokoji.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Olomouci, za Olomoucký kraj

Vlastník, investor: Ústecký kraj

Nominován je: Ústecký kraj zastoupený Oldřichem Bubeníčkem (hejtman)

Soustavná obnova zámeckého areálu v Jimlíně probíhá již bezmála 20 let. Díky aktivitě vlastníka se podařilo nejen zabránit chřátrání významné památky, ale také obnovit všechny cenné umělecké součásti. Zámek je veřejně přístupný a stal se jednou z nejnavštěvovanějších památek regionu. K jeho oblíbě přispívají četné kulturní a společenské akce, které jsou zde pořádány.

Areál zámku Nový Hrad v Jimlíně je jedním z nejvýznamnějších velkých panských sídel v Ústeckém kraji. S vybudováním dnešního sídla započali páni z Kolowrat v letech 1465–74. Původní středověký hrad byl později upraven na renesanční zámek, následně proběhla barokní přestavba.

V roce 1947 byl zámek vyvlastněn a až do závěru 80. let zde fungovalo místní JZD. Tehdejší stavební úpravy sice nerespektovaly památkové hodnoty areálu, přesto

si památka uchovala řadu cenných prvků a konstrukcí z období gotiky, renesance a baroka – nástěnné malby, fresky, štukovou výzdobu, malované trémové stropy či kamenné portály.

Od roku 2000 probíhá soustavná rehabilitace, při níž byly jednotlivé objekty staticky zajištěny, došlo k opravám krovových konstrukcí, výměně střešních krytin a obnově fasád.

V interiérech byly odstraněny prvky z druhé poloviny 20. století. Restaurovány byly štukové a malované výzdoby zámecké kaple. Zásadní objev byl učiněn v přízemní místnosti uprostřed východního křídla. Pod vrstvami mladších omítek byly na stěnách odhaleny rozsáhlé partie velmi kvalitní pozdně gotické freskové výzdoby z konce 15. století, které byly následně citlivě restaurovány. Unikátním počinem bylo restaurování souboru jedenácti barokních malovaných záklopových stropů.

nominoval: NPÚ, ÚOP v Ústí nad Labem, za Ústecký kraj

Vlastník, investor: Ing. Eliška Valdová a Ing. Igor Valda

Nominace: Ing. Eliška Valdová a Ing. Igor Valda

Vlastníci zámku v Třebešicích se již deset let věnují jeho postupné obnově. Nezaměřují se přitom pouze na objekt zámku, obnovou prošly také značně poškozené hospodářské budovy či zaniklé části a v areálu proběhly sadové úpravy. To vše by však nebylo možné bez velkého nasazení, obětavého a zodpovědného přístupu i vlastnoruční práce majitelů.

Zámek v Třebešicích je obklopen areálem hospodářského dvora se sýpkou, chlévy a někdejším lihovarem. Renesanční stavba zámku prošla ve 3. čtvrtině 17. století raně barokní přestavbou, další úpravy areálu proběhly v 70. letech 18. století. Následovaly klasicistní úpravy ve 3. čtvrtině 19. století.

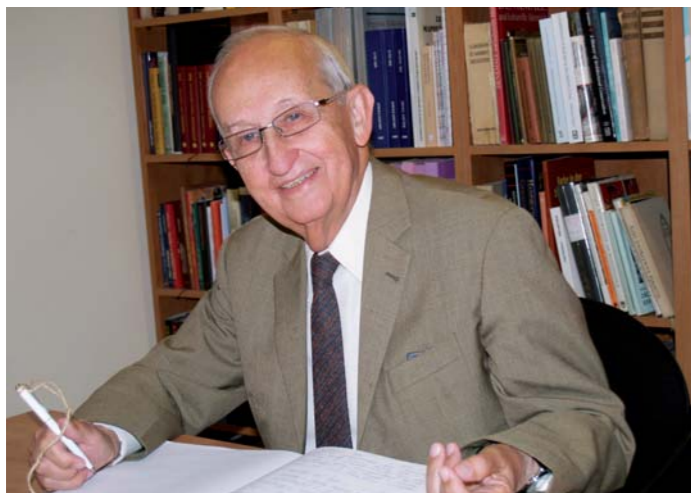
Opuštěný a zcela zanedbaný areál s poškozenými budovami koupili v roce 2008 manželé Valdovi. Vzápětí provedli provizorní zajištění budov a vyčištění areálu

a již v roce 2009 proběhla oprava krovu a střechy zámecké budovy. V následujícím roce se podařilo obnovit střechu barokní sýpky. Od roku 2011 práce pokračovaly obnovou interiérů zámku, kde byly opraveny trámové malované stropy. Zároveň došlo na celkovou opravu budovy chlévů. Restaurována byla nově objevená kaple. V roce 2015 se podařilo zrekonstruovat hlavní bránu, zbořenou ve 20. století. V roce 2017 byla dokončena obnova zámeckých fasád.

Během deseti let se podařilo opravit rozsáhlý komplex budov, práce přitom probíhaly za velmi dobré spolupráce s pracovníky NPÚ a Městského úřadu v Benešově. Opravený lihovar v sousedství svědčí o tom, že nezůstalo jen u památkově chráněných budov. Renesanční prostory zámku a růžová zahrada nacházejí využití při pořádání svatebních obřadů, interiér chléva slouží ke kulturním akcím.

nominoval: NPÚ, ÚOP středních Čech v Praze, za Středočeský kraj

Prof. PhDr. Miloš Stehlík

Ocenění za téměř 70 let usilovné práce v oblasti péče o kulturní dědictví v českých zemích a jeho významný podíl na profesionalizaci památkové péče především na jeho rodné Moravě.

Prof. PhDr. Miloš Stehlík se narodil 14. listopadu 1923 v Brně. V letošním roce tak oslaví životní jubileum 95 let; zároveň též 70. výročí práce v oblasti péče o kulturní dědictví. Vystudovat mohl teprve až po 2. světové válce. Na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity si zvolil obory dějiny umění a klasickou archeologii. Na Semináři dějin umění této univerzity nakrátko působil jako odborný asistent a v roce 1949 zde obhájil doktorský titul. Jeho vědecká práce na téma „Život a dílo Ignáce Lengelachera na Moravě“ předznamenala jeho budoucí zaujetí pro sochařství moravského baroka.

V roce 1948 se stal vědeckým pracovníkem Státního památkového úřadu pro Moravu a Slezsko v Brně. Zde se seznámil s Karlem Svobodou (1896–1954), přednostou památkové péče v zemi Moravskoslezské, který mu předal bohaté zkušenosti z oboru. Mnohokrát pak vyjížděl na služební cesty a byl odpovědný za restaurátorský dozor památek.

Zdá se to neuvěřitelné, ale v nástupnické instituci, Národním památkovém ústavu, územním odborném pracovišti v Brně, působí pan profesor Stehlík dodnes. Především jako zkušený umělecko-historický znalec s fenomenální pamětí a interdisciplinárním rozhledem.

Více než 60 let také nepřetržitě přednáší v brněnském Semináři dějin umění předměty zaměřené na památkovou péči a sochařství. V roce 1990 se habilitoval a roku 1993 získal profesuru. Je členem komise Masarykovy univerzity pro studium dějin umění, předsedou zkušební komise pro tento obor a školitelem i oponentem závěrečných prací. Vychoval tak a dodnes ovlivňuje generace svých posluchačů – ctitelů krásy umění a kulturního odkazu našich předků.

Je autorem mnoha studií, odborných textů a uměnovědných monografií, například „Ars restaurandi: restaurátorské práce malířské“ (1986), „Originál, faksimile. Barokní sochařství na Moravě“ (1987), „Brno historické“ (1992), „Kašna Parnas od Johanna Bernharda z Erlachu“ (1996), „Refektář františkánského kláštera v Uherském Hradišti“ (2002),

„Památková péče na Moravě“ (kolektiv autorů, 2002), „Barok v soše“ (2006), „Sochařský svět Jiřího Antonína Heinze“ (2013). Vydal také několik pozoruhodných sbírek vlastních veršů.

Prof. PhDr. Miloš Stehlík je držitelem řady ocenění. V letech 2001 a 2002 získal Státní cenu za památkovou péči a Cenu města Brna v oboru společenských věd, roku 2008 ocenění Uměleckohistorické společnosti v českých zemích, v roce 2013 cenu ministra kultury Artis Bohemiae Amicis a bronzovou medaili Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, roku 2015 pak ocenění Jihomoravského kraje za přínos vědě. V roce 2017 byl dokonce nominován do celospolečenské ankety Osobnost Moravy.

Pan profesor Stehlík je moudrý a oduševnělý člověk, který celý svůj profesní život zasvětil památkám a jejich ochraně. Svým kolegům v práci neustále dodává sílu, odvahu a naději. Je nepřehlédnutelnou osobností evropského formátu, jež vyniká na poli badatelském i sběratelském, neboť obdivuhodně pojí teorii s praxí. V roce 2015 věnoval Benediktinskému opatství v Rajhradě svoji rozsáhlou knihovnu, která čítá více jak 5000 svazků.

Udělení ceny panu profesoru Stehlíkovi – Osobnost památkové péče – je nejen poctou památkáři srdcem i duší, ale i oslavou jeho významného životního a pracovního jubilea.

Vydal Národní památkový ústav, 2018

redakce: Kateřina Hubertová, Anna Strasserová

desing: Bára Augustová, virtualworld.cz

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV